

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De quinto gradu spiritualis profectus exigente perfectum modum
operandi. Cap. VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

cupiditate properare, nec ad contrariam ullam cogitationem, vilo modo inflecti posse.

141.

Porro, ne per habitus prauos, tamquam hostes domesticos, & proditores intromissos, diabolis notos, arcem animæ nostræ, eius hostes demones expugnent, & thesauros virtutum, in eâ inclusos diripiant, omnia foramina obstruenda sunt, per quæ, vel ad potentiam aliquam animæ, vel ad sensum membrumve aliquod corporis, ammissa ex inferno tentatio, ingressum, & deinde moram habere queat. *Omnes rima, inquit S. Cyprianus, ne dicam porta, claudenda sunt, ne per foramen vnum, castra omnia penetrentur; & vniuersa sunt componenda munimenta, ne per modicum non munitum, tota ciuitas ruat.* Et quidem in oppugnatione visibilium hostium, facilius est ratio, quia dum inuadunt non munitam partem, agnoscere possunt: at difficile negotium, cum hostibus, qui aciem effugiunt oculorum, dum intrant omnia direpturi. *Sapius namque, inquit S.*

I. de sing. Cler.

hom. 19. ad pop.

Chrylostomus, domos adificantes homines, & restum imponentes, vnius tegula excusse curam non gerentes, totam domum perdididerunt. Et in vestimenta idem euenire, quis cernere possit. Etenim parua in illis facta scissura, nec resarciata, magnam fecit disruptionem. Hoc & in torrentibus multoties euenit. Etenim & illi, si vel minimum caperint ingressum, totum introducunt fluentem. Itaque & tu, licet te vndique munitis si tamen aliqua pars, immunita dimissa est, hanc etiam diabolo obstrue, vt sis ab omni parte firmatus. Illa autem præ ceteris pars obstruenda est, quæ est debilior. Illa verò debilior est, in quâ habitus alicuius frequentioris vitij, altas egit radices, vt in tyronibus, olim vitæ liberioris, solet esse habitus incontinentiæ & gulæ: in alijs, alij. Aduersarius enim noster, vt obseruauit S. P. Ignatius, solet imitari atque belli Ducem, qui obsessam arcem expugnare atque deperari cupiens, exploratâ prius naturâ & mutatione loci, debiliorem partem aggreditur. Sic nimirum & ille, circuit animam, & callidè inquirat, quarumnam virtutum presidij, moralium scilicet, aut theologiarum ipsa vel munita, vel destituta sit: eaque potissimum parte, machinis omnibus admotis, irruit, ac subvertere nos sperat quam in nobis, minus ceteris firmatam, custoditamq; esse præuiderit. Sed hac in re nobis fidendum non est. Præui enim habitus, sunt velut astutæ vulpeculæ, quæ se mortuas fingunt, vt auiculas ad cadaueris speciem aduolantes, capiant incautas. Ad certum enim tempus, inquit S. Macarius, vitium desit perturbare, per concupiscentia suggestionem, ita vt audeat homo iure iurando affirmare, in se vltra non excitari talem affectionem: tamen paulo post, vritur concupiscentia vitio ita, vt in eo perurus inueniatur. Dat enim operam mal'ita, vt lateat, & secretò habitet, in mente hominis. Quocirca etiam ad breue tēpus, non sentiantur inordinati prauorū habituum impetus, signū non est, nos iis carere; sed tunc coniectura est, extirpatos esse, quando longo tēpore in frequentibus occasionibus, & difficilibus nō erupūt.

142. Reg. 14. de disc. mor.

143. hom. 15.

Postquam autem, erupisse eos agnouimus, & expecti sumus, eos, multis actionibus inordinatis, ac diurnâ consuetudine roboratos, non putemus eos posse (ordinariè loquendo) vno dissipari impetu, & veluti vno ictu, sed imitandus est S. Dorotheus, Magister Dosithei adolescentis sibi à Serido Abbate in spirituales disciplinam traditi, quem cum videret gulæ olim in sæculo deditum, vix sex libris panis, in vno prandio esse contentum, reduxit eum ad octo uncias: iubens eum per aliquot dierum intervalla, sensim aliquam exiguum panis partem sibi detrahere, & ita paulatim, maiorem ac maiorem demendo, ad moderatam cibi quantitatem, quasi sine sensu famis & gulæ, suum tyronem perduxit.

CAPVT OCTAVVM.

De quinto gradu spiritualis profectus, eximente perfectum modum operandi.

Post ablata vel diminuta, quatuor genera malorum, in præteritis capitibus explicata, nunc ad alteram profectus spiritualis partem, accedendum est; sitam in acquisitione bonorum. Cum enim in hoc, & in alijs Opusculis, medicæ partes assumpserim, hoc ordine procedendum mihi fuit. Siquidem etiam Hippocrates, & S. Basilius Medicinæ officium ait esse, *auferre quæ superant, seu noxia sunt, & apponere ea, quæ desunt & profunt.* Videamus itaque bona, quæ acquirenda sunt, homini proficere in virtutibus cupienti.

Alter pars ad profectum omnibus communem spectans, est incrementum bonorum. Hoc in eodem loco Ieremiæ indicati, bene ait Abbas Nestero, loco citato: *vt adifices, & plantes.* Debemus enim, inquit ille, in perficiendis virtutibus, in his quæ ad iustitiam pertinent, acquirendis, adificare tantummodò & plantare. Et ex hoc sanctus Spiritus per Prophetam loquendi modo, statim deducit difficilius conuelli, atque eradicari, inolitas corporis atque animæ passionis, quam spirituales extrui plantarig, virtutes. Eò quòd circa illas, quatuor Propheta præscripserit, *Euellere, Destruere, Dissipare, circa has, duo tantum; Adificare, & Plantare.* Vtroque modo proficiunt, qui in incremento bonorum & virtutum proficiunt. Sed non omnes æquali passu. Nam vt Deus Patet, dixit B. M. Magdalenæ de Pazzis & habetur in eius vitâ: *Ego aliquos ad me per scalam verborum filij mei ascendentes, aspicio, tamquam paruulos, qui quasi non mouent passum; aliquos deinde intueor, mouentes passum, verum lentè procedentes; alios ambulantes, alios currentes. Paruuli sunt, pusillanimis, qui vix mouent passum, quia eunt cum tanto metu, vt videantur me non agnoscere Deum, illâ bonitate quam habeo, præditum: & non me tenent pro patre, sed pro iudice.*

iudice illi, qui mouent passum, sed valde lente procedunt, sunt inconsiderati, qui statim volumus facere vnum saluum, & reperuntur retro. Isti non constituentur meam sapientiam, & declinant ad dextram, & ad sinistram. Alij qui ambulant & non currunt, sunt qui ambulans cum charitate mortua, quia volunt aliud quam meam voluntatem simpliciter & pure, se quarendo in aliqua re. Hi quodammodo negant meam puritatem, quae non vult admixtionem rei creatae, vel amoris, vel affectus, erga seipsum. Alij currunt (sed heu quam rarum) qui sunt mortui, quia non querunt, nec Deum, nec Angelos, nec Sanctos, nec purgatorium cum proprio interese, vel ad acquirendum aliquod bonum, vel ob aliam etiam spiritualem complacentiam; sed id volendo quod ego volo, & ita me inueniunt, & videntur quod me non querant, quia semper eorum affectus, absque eo quod cognoscant, quid faciant, est totus in me, ac si non haberent, nec vitam, nec sensum, sed totus ipsorum sensus, vita & operatio, est absorpta in me. Et vita nostra abscondita est cum Christo in Deo. Et hi currunt in morte vitali, quia talis mors est, verè vita, & viua mortalitas. Talis vt sis vobis, tales dicere possunt: Vituo ego, iam non ego

147. Porro per Aedificationem, mihi videtur commendate Deus, frequentationem, seu exercitium bonorum operum, quae etiam sine vlllo habitu praecedente, per auxilia gratiae diuinae, possunt fieri à nostro libero arbitrio, & tamquam aedificium quoddam virtutum erigunt, vt docet S. Ignatius Martyr, S. Dorotheus, S. Hieronymus, Cassianus, S. Bernardus, & S. Thomas. Et sicut erecti aedificij parietes, firmiter subsistunt; ita per frequentationem bonorum operum, habitus virtutum acquisiti, permanent in animâ, ex quibus deinde, aliae actiones virtutum emanant propriis & iucundis. Quemadmodum cibo hac vita sustentatur, inquit Chrysostomus, quem mox eadem illa subministrat, sic si bonis actionibus admittamur, spiritu potiemur; (per acquisitionem habituum permanentium) quo parito, & bonis operibus abundabimus: quibus contra si caruerimus, idem à nobis spiritus auolabit; quo destitutos, necesse erit, circa res gerendas claudicare: siquidem spiritu hoc decedente, impurus succedet: quod liquidum potest in Saule cognosci. De hac frequentatione bonorum operum B. V. Maria, cuidam militi, in spiritu audiente S. Brigittâ, dixit: Sicut de arbore, multi procedunt palmes: sic de animo spirituali exercitatione, & operatione, omnis procedit tua perfectio.

Profectus autem circa bona opera, cognoscitur ex his.

148. Primo, si fiant omnia, non ex consuetudine, sed ob finem supernaturalem praeuilum. Inter conditiones operis boni S. Maria ponit, Non facere iustitiam, seu iustitia opera, propter sauiorem humanum, seu cupiditate mundi, sed amore solius Dei. Et hoc est, quod nobis, efficacibus verbis inculcat, S. P. N. Ignatius: Omnes rectam intentionem habere

studeant, (Hispanice se effuercen) non tantam circa vitam suam statum, verum etiam circa res omnes, id semper in eis sincerè spectantes, vt seruiant, & placeant diuinae Maiestati, propter seipsam. Et infra: Crebro admonentur, (Hispanice se exhortados à menudo, hoc est minutim), & minimis etiam de rebus admonentur) vt in omnibus querant Deum (Hispanice additur, Dominum nostrum) exuentes se, (Hispanice apretando) proprie amouendo (quanto es possibile) quantum fieri potest, amore creaturarum omnium, & affectum vniuersum, in earum creatorem conserant, eum in omnibus creaturis amando: & omnes in eo, iuxta sanctissimam ac diuinam ipsius voluntatem. Excelluit in hoc, B. Maria Magdalena de Paz. c. 75. vitzis, quae dicebat: Si crederem me vno solo verbo, dicto ob alium finem, quam ob amorem Dei, etiamsi non esset eius offensa, posse euadere Seraphinum, nunquam illud dicerem.

Secundo, si fiant sine admixtione peccati corruptoris meritum. Pulchre hoc explanat S. I. 6. l. 6. l. 6. Ambrosius, ponderans illud Psalmi, Custodi cap. 4. me vt pupillam oculi. Tutum auxilium postula: Propheta; vt protectionis diuinae, fieret ei tam sollicita & tuta custodia, quam pupillam oculi, tutissimo quodam natura vello, munire dignatus est. Quia innocentia & integritas, leui sorde aspersa violatur, & gratia suae munus amittit. (Maximum autem munus innocentiae, est meritum) & idèd prospiciendum est, nequis eam puluis erroris obliuet, aut vlla vexet festuca peccati. Peccatum enim, etiam veniale, opus foedans, immeritorium facit. Nullus, inquit S. 2. 2. q. 132. Thomas peccando meretur vitam aeternam; vnde op. a. 3. ad 1. pus virtuosum, amittit vim merendi vitam aeternam, si propter inanem gloriam fiat, etiamsi illa inanis gloria, non sit peccatum mortale.

Tertio, si fiant, sine admixtione peccati etiam non corruptoris meritum, (vti corrumpit voluntaria distractio, orationem) sed adiungentis se operi meritorio, quasi extrinsecè vt si quis deuotè orans, & bono fine, daret mendico elemosynam, ob inanem gloriam, vel vt ait S. Climacus: Dum quis, ore agit Deo gratias pro beneficiis, sensu, (id est mente) superbe de eis gloriatur. Quamquã talis gloriatio, inficere etiam solet gratiarum actione: potest tamen non inficere, si oratur, non ex inani gloriatio, ex qua Pharisaei gloriatio orta fuit, vt ait Climacus, & patet ex Euangelio. Tale quidem peccatum non lederet ipsam substantiam operis boni, & pulchri, & meritorij sed tamen quodammodo rem nitentem obscuraret. Displicet autem, ait S. Bernardus, Ep. 149. in pulchro corpore, non solum morbus, sed & nauis. Non prodest peccanti, inquit S. Ambrosius, alterius criminis abstinentia, si in altero fuerit deprehensus. Et Christus Dominus S. Brigittae dixit: Ego si intra v. s. uero in partem vnam mentis munda, quae mihi erit consolatio, si ex parte alia sentiatur sector: idèd depelli debet quod sordidum est. Hoc omnes Christiani cauere debent. Nam, vt ait Lactantius: In religione Christianâ, pro sacrificio exigitur bona mens, purum peccatum,

pectus, innocens vita. Hic communi & leui peccato, locus est nullus. Quamò magis Religiosi. Contentus erat Aristoteles, ut ille qui in alios dominatum habet, vel sit virtutum consecutus, vel salutem sit *μηδ' ἄρ' ἔσται ἡμῶν ἄριστος*, semibonus, semimalus: at Christiani, multò magis Religiosi, esse debent plenè boni, ac proinde in illorum operibus bonis, nulla debet reperiri malitia peccati, non tantum vitiantis substantiam operis, sed nec ei se adiungentis, si volunt magnum in virtutibus profectum facere. Si ergo, de virtute in virtutem, & de profectu in profectum, vultis ascendere, inquit S. Anselmus; *semper time, in singulis minimis Deum offendere.*

Ep. 6 ad
Mō. Cist.

151.

Quamò, si fiant tam accuratè, uti fierent, spectante eo, cui natura placere cuperet. Imitantur hi architectos, præclarum aliquod ædificium erigentes, qui in virtute proficiunt; omnia enim vult, ad amissim, pulchrè & solidè aptant. Quà de re pulchrè Plutarchus, concludens libellum suum, de agnoscendo in virtutibus profectum, sic scribit: *Maceriam aliquam aut sepe conscientibus, nihil refert, obuium quodque lignum, aut lapidem, humi iacentem adhibere, aut columnam à monumento aliquo delapsam, subicere; quomodo & homines vitiosi, omnia promissè sancta, omnes temerè actiones congerunt, ac coaceruant. At qui in virtute exercendâ proficiunt, quibus vita, veluti sacri ac regij adificij, iactum est aureum fundamentum, nihil eorum que temerè aguntur, admittunt, sed veluti amissi rationis, aptant singula, atque concinnant. Quo de adificio, vsurpari potest, Polyxeti dictum, qui, difficillimum opus, eos tractare pronuntiauit, quibus, lutum est ad vnguem exigendum.* Hæc Plutarchus: qui sanè Christianorum rem attingit, à quibus, minimorum operum (quæ videntur esse vilia instar lutii) rationem exigit Deus; ideo omnia aptè, & accuratè facere debent, in adificio, quod erigunt virtutum.

1. Cor. 3.
9. 10.

Omnibus enim dictum est ab Apostolo: *Adificatio estis Dei, unusquisque autem videat, quomodo superedificet. Nemo autem contentus sit pius desideris, sed iis pia opera subiungat, exactè facta.* Nam, ut scribit S. Gregorius, *signum amoris non est in affectione animi, sed in studio bone operationis.* Vnde & in Euangelio Dominus præmisit dicens: *Qui habet mandata mea, & facit ea, hic est qui me diligit.*

1. 2. in 1.
Reg. 4.
Ioan. 14.
21.

152.
Coll. 6.
cap. 10.

Quamò, si omnia fiant diligentius, quam antea, & perfectius. Ideò Abbas Theodorus apud Cassianum, describens virtutes viri perfecti, hoc ei inesse ait: *Cùm futura, per excessum mentis, non solum ardentissimè concupiscit, verum etiam, clariùs intuetur, cum efficacius, spiritualibus pascitur Theorijs, eum lucidiùs sibi referata conspicit celestia Sacramenta, cum orationes purius atque alacriùs emittit ad Dominum.* Vno verbo, si semper proficit in bonis, uti quisque studiosus perfectionis debet. Qui in & Galenus Cuique, inquit, *curandum, ut aliquando vivat continentius, & melius hodie, quam heri, & c.* Quà in re semper collimandum est, ad perfe-

1. 6 de curand. ani.
morb.
Coll. 9.
cap. 15.

ctissima quæque, & ut vult Cassianus, *ad ipsam. Et consummationem virtutum.* Nam ut docet S. Am- brosius: *Imitatores sui nos esse Deus vult, ut prius faciamus aliqua, postea venustemus; & semper venustemus magis ac magis.* Simus ut Hieron laudatus à Pindaro, quem ait solitum, decerpere summitates virtutum à singulis, id est, in omnibus esse perfectissimum. Nobis dictum putemus illud Theodorici Regis monitum, apud Cassiodorum: *Calpæ genus est non te secisso quod summum est.*

CAPVT NONVM.

De sexto gradu spiritualis profectus qui est incrementum bonorum habituum.

Secundum caput spectans ad incrementum bonorum, consistit in plantatione bonorum habituum, quibus, ut ait Abbas Nestero apud Cassianum, *mens nostra, non iam velut coacta, & quasi violento imperio subiecta famulatur, sed tanquam naturali bono delectatur atque pascitur, & arduam illam atque angustam viam, cum oblectatione conserdit.* Nam, ut inquit S. Chrylogus: *Quæ de vsu veniunt, non fatigant.* Hi habitus sunt quali radices & plantæ bonorum operum. Et ut ait Aristoteles, *actionibus deservi, & diiudicari solent.* Sed meliùs S. Bernardus, iustum vocat, vineam, & in eo, vitem, ait esse virtutem: *botrum verò, bonum opus ab habitu virtutis, instar botri, & palmitis, productum.* Hi habitus, per frequentationem bonorum actuum acquiruntur, & ut dixit Epictetus apud Atrianum, tamquam vibices perictum imprimuntur. Et hoc ignorare, esse valde stupidi hominis, docuit Aristoteles. Augenter autem, quous actus, etiam remissio, ut bene docet P. Thanner, eitis, Henricum, Scotum, Durandum, Valquez, Valentiam, Suarez, contra Caetanum, Medinam & Bannez. *Virtutes, inquit S. Bernardus, non natura, sed vsu facit.* Et ut ait Aristoteles, *sicut adificando adificatores, cytharizando cytharædi efficiuntur, ita quoque iusta agendo, iusti, temperantia, temperantes, fortia, fortes euadimus.* Non dat natura virtutem, inquit Seneca: *Ars est, bonum fieri, virtus non contingit animo, nisi insituro & edocto, & ad summum, assidua exercitatione perducto.* Omnis habitus & facultas, ait Epictetus, *assiduis actionibus conseruatur & crescit.* Et ut ait, Plutarchus, in libello supra citato: *si vel parum pergas superaddere paruo, idque frequenter agas, magnum citò habebis aceruum.* Non de pecuniâ dumtaxat augendâ, verum est, sed ad omnia pertinet, maximè, ad virtutis incrementum, cum ad doctrinam, assidua atque efficax adiungitur assuetudo. Contrà, inequalitates, ac segnitates philosophantium, (sic appellat, virtutum studiosos) non modò inhihent progressus, veluti iter interrumpentes institutum, sed etiam regressus. *Causa sunt, cum subsistentem, vitia identidem per omnia adoriantur.*